

LUYS KIDS

**ALL ABOUT
CATS**

Փուժկալուժիկ

Այս թիւին Պատուըն է

Նարինջ

meow...

LUYS KIDS

Տարի: 4, Թիւ: 38
Մարտ 2025

Poseidon Yayıncılık Basım,
Organizasyon ve Tanıtım

LUYS MEDIA

<<Լոյս Մետիա>>
Հրատարակութեան
Արտօնատէր
Արամ Գուրան

Պատասխանատու Տնօրէն-
Հրատարակութեան
Ընդհանուր Տնօրէն
Պելինտա Գուրան

Խմբագիր
Պարգեւ Սամուէլեան

Տեսողական Արուեստի Տնօրէն
Արթօ Ժիլպէր

Գովազդ եւ Հանրային Կապեր
Յարութիւն Գուրան

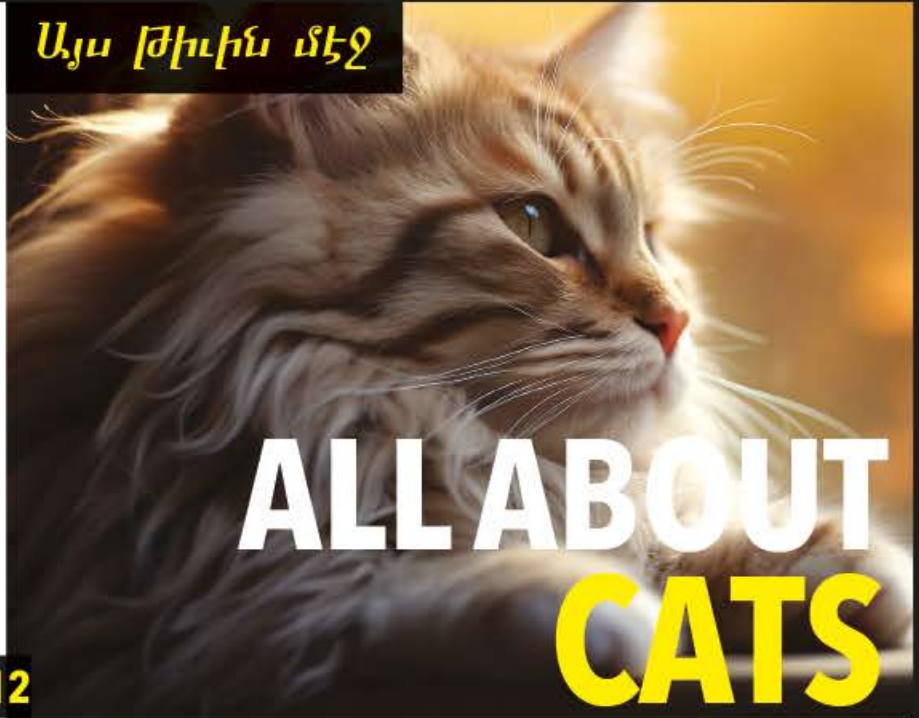
Խմբագրական Կազմ
Սալբի Մուղալեան
(Լիբանան, Պէյրութ)
Շողեր Գրիգորեան-
Ազատեան
(Հայաստան)
Սարին Պայրամ

Սրբագրիչ
Արփի Թնկրեան-
Գանթարձեան

Հասցէ՝
Քուրթուլուշ Պողոտայ, Էօղէր
Շէնք
Թիւ 125,
Շիշլի, Իսթանպուլ
Հեռաձայն՝ 0212 251 27 80

İhlas Gazetecilik A.Ş.
Merkez Mah. 29 Ekim Cad.
İhlas Plaza No: 11A/41
Yenibosna Bahçelievler /İstanbul
Sertifika No: 45589

Այս թիւին մէջ

12

4

10

16

Շնորհակալութիւն
կը յայտնենք
Գարակէօզեան Տան
խնամակալութեան՝
<<Լոյս Քիտս>>ին
կատարած
օժանդակութեան
համար:

Fun Days in March

March 1

World Compliment Day

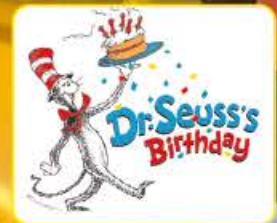
- A day to spread kindness by giving compliments! Saying, "You are a great friend!" or "I love your smile!" can make someone's day extra special.

March 2

Dr. Seuss' Birthday

- It's Read Across America Day in honor of Dr. Seuss who is a famous author of The Cat in the Hat and Green Eggs and Ham!
- You can celebrate it by wearing silly hats and reading fun rhyming books!

March 2

Eiffel Tower Day

- On this day in 1889, the Eiffel Tower was completed in Paris, France! Did you know it's made of 18,038 metal pieces and stands as tall as an 81-story building?

March 10

International Day of Awesomeness

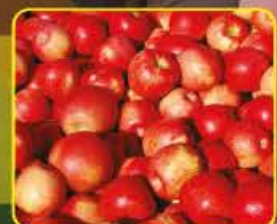
- A day to celebrate how awesome YOU are! It's a great time to show off your talents, try something new, or make a superhero cape and pretend to save the day!

March 11

Johnny Appleseed Day

- Johnny Appleseed was a real person who planted apple trees across America! Today, you can celebrate by eating an apple or planting a seed!

March 14 - Pi Day

Did you know that there's a Pi Day?

On March 14 (3/14) is special because the number π (pi) = 3.14! Pi is a magical math number that helps us measure circles.

What is a fun way to celebrate this day?

- Eat a pie
- Try measuring round objects and dividing the circumference by the diameter-you'll always get 3.14!
- Have a "pi digit challenge" and see who can remember the most digits!

March 18

Global Recycling Day

- Did you know recycling helps keep the Earth clean? Try turning an old cardboard box into a craft or see how many things in your home can be recycled!

GLOBAL
RECYCLING
DAY

March 20

First Day of Spring

- Spring officially begins on March 20. Flowers start blooming, birds come back and sing for us, and the weather gets warmer. It's a great time to plant seeds and watch them grow!

March 21

World Poetry Day

A perfect day to write a silly poem! Here's a fun example:
"The cat wore a hat, so big and so tall,
It wobbled and bobbed, then started to fall!"

March 23

National Puppy Day

- A day to celebrate puppies! Did you know the smallest dog breed is a Chihuahua and the biggest is a Great Dane? Give a dog a hug today!

Գիտէիր

Ա.

«Գիտութեան
Մարզի Կիներու
Եւ Աղջիկներու»
Միջազգային
Օրը

Գիտէիր, որ «Գիտութեան մարզի կիներու եւ աղջիկներու» միջազգային օր կայ: Տեսնենք՝ ինչո՞ւ, ի՞նչ նպատակով այսպիսի օր մը հաստատուած է:

- Պատճառը՝

Փետրուար 11-ին ամբողջ աշխարհի մէջ, տարբեր ձեւերով կը նշուի «Գիտութեան մարզի կիներու եւ աղջիկներու» միջազգային օրը, որպէսզի աշխարհը ճանչնայ թէ կարգ մը կիներ կամ աղջիկներ գիտութեան ոլորտէն ներս կը խաղան, կամ թէ՛ խաղացած են մեծ դերեր:

- Նպատակը՝

Օրը կը կեդրոնանայ այն իրողութեան վրայ, որ պէտք է աղջիկները ներգրաուին գիտական քննարկումներու կրթութեան մէջ, ինչպէս նաեւ քաջալերուին մասնագիտանալու գիտական մարզերու մէջ:

Ուտի, 19-րդ եւ 20-րդ դարերու ընթացքին, Միացեալ Նահանգներու եւ Անգլիոյ մէջ բացուեցան մասնաւոր համալսարաններ՝ կիին գիտնականներ պատրաստելու:

- Քիմիագիտութեան
Նոպէլեան Մրցանակ
Ստացած Առաջին Կինը՝

1911-ին Լեհաստան ծնած բնագէտ եւ քիմիագէտ Մարի Գիւրին դարձաւ առաջին կինը, որ ստացաւ քիմիագիտութեան Նոպէլեան մրցանակը՝ «Ռոտիումի եւ Բոլոնիումի» յայտնաբերութեան համար:

Վերջապէս, այսօր կիին գիտնականները յառաջատար դեր կը խաղան գիտութեան բոլոր մարզերուն մէջ: Ծանօթանանք անոնցմէ մի քանիին...-

Ա.

Հռիփսիմէ Ճանփոլատեան
Մասնագիտութեամբ հնագէտ:
1951-ին Ճանփոլատեանի
աշխատանքը Դուինի
պեղումներու հետ կապուած
ցոյց տուաւ, որ հոն
միջնադարեան ապակիի
արտադրութեան կարեւոր
կեդրոն եղած էր:

Բ.

Ալենուշ Տէրեան
Ան կը համարուի
<<Փամանակակից Իրանական
աստղագիտութեան մայրը>>,
աստղագէտ եւ բնագէտ էր.
ծնած եւ մեծացած է Թեհրան:
Ալենուշը առաջին իրանցի
կինն է, որ դարձաւ իր մարզին
մէջ՝ ուսուցիչ եւ Իրանի
առաջին արեւային
աստղադիտարանի հիմնադիր:

Գ.

Աննա Արսլանեան
Հայ կենսաբան է, զոր
յայտնաբերած է դեղերու
տեսակներ: Ան Գիտութեան
Միջազգային ակադեմիայի
անդամ եղած է:
Արժանացած է բազմաթիւ
մրցանակներու:

Բոյսերուն
Կարենորութիւնը

Գարնան եղանակին ձիւնը կը հալի եւ կլիման կը սկսի տաքնալ, որուն հետեանքով նոր բոյսեր կ'աճին, տերեւները աւելիով կը բացուին, բոյսերը կը ծաղկին եւ սերմերը պտուղ կու տան: Բայց արդեօք գիտէ՞ք, որ իւրաքանչիւր բոյս ունի իր յատուկ խնամելու ձեւը: Այսպէս՝

- Բոյսերը տեսակաւոր են, կարեւոր է որ գիտնանք իւրաքանչիւրին պէտքը, որպէսզի կարենանք ճիշդ ձեւով խնամել: Օրինակի համար, որոշ բոյսեր պէտք է ենթարկուին ձմեռնային ցուրտին, որպէսզի գարնան ծաղկին: Մինչդեռ կան գարնանային ծաղիկներ, որոնք կը ձեւաւորուին աշնանային եղանակին:

- Ընդհանուր առմամբ, պէտք է գիտնանք ո՞ր բոյսերը առողջ մնալու համար պէտք ունին՝ օդի, լոյսի, յարմար ջուրի, ջերմութեան, սննդանիւթերու եւ լաւ որակի թաղարով հողի: Եթէ բոյսը չունենայ այս պահանջներէն մէկը, այդ կ'ազդէ իր աճին վրայ, կամ նոյնիսկ մահուան պատճառ կը դառնայ: Օրինակ՝ այն բոյսը, որ կը պահուի մութ տեղ, լոյս փնտռելու համար կը բարձրանայ, իսկ յետոյ՝ կը տկարանայ ու կը մեռնի:

- Կարելի է նաև գիտնանք, որ բոյսերը կը մաքրեն օդը՝ շնչելով անօգուտ կազը եւ արտաշնչելով թթուածինը որ շատ կարելի կազ մըն է մարդոց համար: Ուրեմն, այս տեսակի բոյսերը կարելի է պահել մեր տան մէջ, իսկ եթէ հնարաւոր չէ, պէտք է անոր յարմար տեղ մը գտնել:

- Առանց բոյսերու թթուածին չկայ. երկրագունդի վրայ ոչ մէկ այլ ապրող էակ կրնայ թթուածին արտադրել, ոչ մէկ կենդանի շունչ կրնայ գոյատեւել առանց թթուածինի:

- Բոյսերուն վնաս հասցնելը կ'ըլլայ ուղղակիօրէն սպաննելով բոյսերը, կամ նուազ հոգ տանելով անոնց, որ պատճառ կը դառնայ անոնց հիւանդութիւններուն՝ դանդաղեցնելով անոնց աճը կամ՝ կանխել անոնց վերարտադրութիւնը: Բոյսերը պահպանելու գործընթացը կ'օգնէ մեզ պատասխանատուութեան զգացումը զարգացնելու:

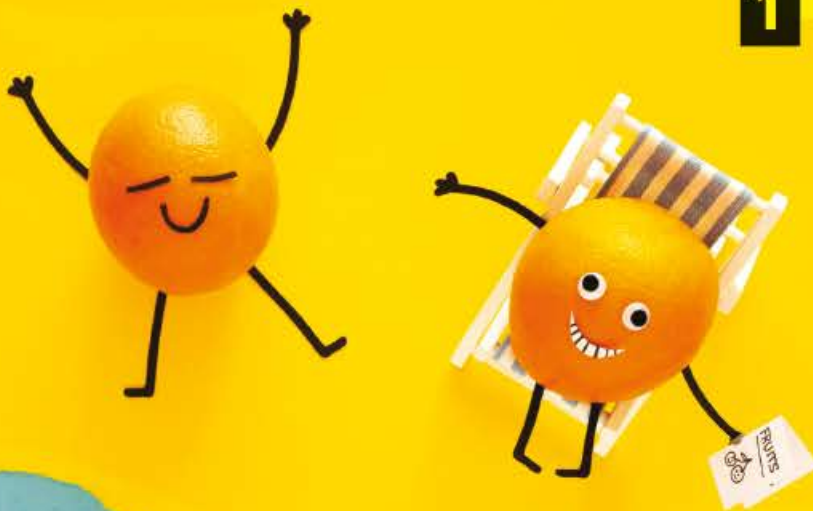

Այս Թիւին Պտուղն է Նարինջ

Նարինջը կը համարուի <<C>> կենսանիւթի լաւագոյն աղբիւրը: Եթէ կանունաւոր կերպով նարինջ ուտենք, ան մեր մարմինին կ'ապահովէ ինքնապաշտպանական (immune) համակարգի արդիւնաւէտ գործունէութիւն: Նաեւ կը նուազեցնէ սրտանօթային հիւանդութիւններու հաւանականութիւնը: Տեսնենք ուրիշ ինչպիսի՞ ազդեցութիւններ ունի նարինջը:

1

Կ'ամրացնէ եւ կը մաքրէ լեարդը:

2

Նարինջը իր մէջ պարունակած կենսանիւթ <<C>>-ի շնորհիւ բարձր տոկոսով կը նուազեցնէ աչքերու կապոյտ ջուրի հիւանդութեան հաւանականութիւնը:

3

Ան լաագոյն բուժման միջոցն է լինտախտով տառապողներուն:

4

Նարինջի հիւթը պէտք չէ խմել, երբ ստամոքսի, 12 մատնեայ աղիքի (duodenum) խոցի, աղիքներու քրոնիկ բորբոքման, կասթրիթներու եւ ստամոքսի բարձր թթուայնութեամբ կը տառապիք::

5

Նարինջի հիւթը պէտք է խմել կերակուր ուտելէ կէս ժամ առաջ:

6

Նախընտրելի է չուտել նարինջը եւ չխմել անոր հիւթը անուշեղէններու հետ՝ ստամոքսի թթուայնութենէ խուսափելու համար:

7

Բարձր տաքութեան ժամանակ, նախընտրելի է շատ խմել նարինջի թարմ հիւթը:

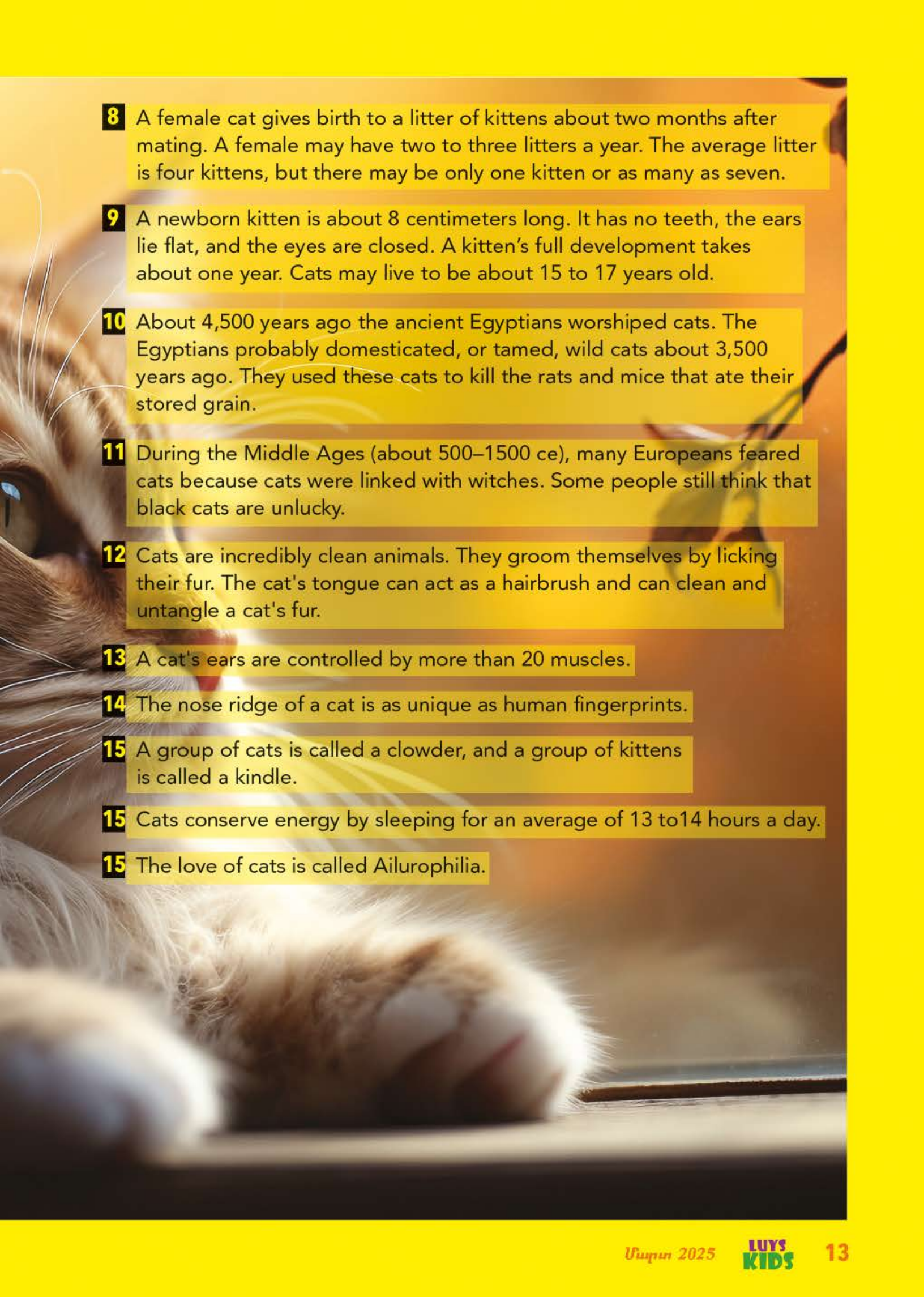

ALL ABOUT CATS

Cats are one of the most beloved animals in the world. There are also many interesting facts about cats. Here we go!

- 1** Cats can jump up to 6 times their height. They have very strong muscles in their legs, which catapults them into the air.
- 2** Cats sleep for around 13 to 16 hours a day, which is 70% of their life.
- 3** Cats age much faster than humans and live for a shorter amount of time. This means that when a cat is 1 year old, that actually equals to 15 human years!
- 4** The smallest cat breed is the Singapura. It originates from Singapore. They are around half the size of a normal house cat.
- 5** They use their purr as a way of communication. Most of the time a cat will purr when it is happy and content.
- 6** Domestic cats live with people in nearly every part of the world. Some domestic cats have no home. These cats, called feral cats, wander freely in many cities.
- 7** Domestic cats are carnivores, or meat-eaters. Many hunt and eat small animals, including birds, mice, and rabbits. While house cats eat mainly canned or dry food made especially for cats.

-
- 8** A female cat gives birth to a litter of kittens about two months after mating. A female may have two to three litters a year. The average litter is four kittens, but there may be only one kitten or as many as seven.
 - 9** A newborn kitten is about 8 centimeters long. It has no teeth, the ears lie flat, and the eyes are closed. A kitten's full development takes about one year. Cats may live to be about 15 to 17 years old.
 - 10** About 4,500 years ago the ancient Egyptians worshiped cats. The Egyptians probably domesticated, or tamed, wild cats about 3,500 years ago. They used these cats to kill the rats and mice that ate their stored grain.
 - 11** During the Middle Ages (about 500–1500 ce), many Europeans feared cats because cats were linked with witches. Some people still think that black cats are unlucky.
 - 12** Cats are incredibly clean animals. They groom themselves by licking their fur. The cat's tongue can act as a hairbrush and can clean and untangle a cat's fur.
 - 13** A cat's ears are controlled by more than 20 muscles.
 - 14** The nose ridge of a cat is as unique as human fingerprints.
 - 15** A group of cats is called a clowder, and a group of kittens is called a kindle.
 - 15** Cats conserve energy by sleeping for an average of 13 to 14 hours a day.
 - 15** The love of cats is called Ailurophilia.

Եկո՛ւր Սորվի՛նք Ու Դառնանք Գիտունիկ

Ա. Մաս Գարնան Մասին Իրականութիւններ

1 Բնութիւնը Կը Վերակենդանանայ.

- Զմրան շատ ծառեր անտերեւ կը մնան, իսկ գարնան կը ծաղկին ու կրկին կը կանաչնան: Շատ ծաղիկներ, ինչպէս՝ մանուշակը, նարնջագոյն կակաչը եւ ձնծաղիկը գարնան կը բացուին:

2 Թռչունները Կը Վերադառնան Մեր Երկիրը.

- Շատ թռչուններ, որոնք ձմեռը տաք երկիրներ գաղթած էին, գարնան կը վերադառնան՝ իրենց բոյները շինելու եւ ձագեր ունենալու համար:

3 Երբեմն Գարնան Անձրեւ Կը Տեղայ.

- Բայց այդ անձրեւը բոյսերուն ու ծառերուն համար շատ օգտակար է: Հետեւաբար, մարդիկ կ'ըսեն՝ «Գարնան անձրեւը ոսկի կ'արժէ»:

4 Գարնան, Երբ անձրեւ կը տեղայ ու արեւը կը փայլի, յաճախ ծիածաններ կը յայտնուին երկնքին մէջ:

5 Գարունը Հարուստ Է Տօներով.

- Ինչպէս՝ «Միջազգային Կիներու Օր» (Մարտ 8), «Ս. Զատիկ», «Ապրիլ 24» եւ «Բանուորներու Օր» (Մայիս 1):

6 Գարունը կ'աւարտի Յունիս 21-22-ին.

- Այդ օրը ամառնային արեւադարձ է. այսինքն, ամառը կը սկսի եւ օրերը կ'երկարին:

Բ. Մաս Մարտ Ամիսը Խենթ Ու Հետաքրքրական Ամիս է: Ինչո՞ւ

1 Գարունը Կու Գայ

- Հիսիսային կիսագունդին մէջ (օրինակ՝ Հայաստան), Մարտ 21-ին գարնանային գիշերահասարն է՝ երբ ցերեկն ու գիշերը նոյն երկարութիւնը ունին:

2 Մարտին Երկինքը Զարմանալի Կ'ըլլայ

- Մարտին երբեմն անձրեւ կու գայ, երբեմն ալ արեւ կը ծագի, իսկ երբեմն ալ՝ ուժեղ քամիներ կ'ըլլան: Ճիշդ ասոր համար կ'ըսեն՝ «Մարտը խենթ ամիս մըն է»:

3 Կարգ Մը Անասուններ Կը Ծննդաբերեն

- Գարնան հետ միասին շատ մը անասուններ կը սկսին ծնելու. օրինակի համար՝ նապաստակները, գառնուկներն ու թռչունները:

4 Մարտ 8-ը՝ «Միջազգային Կիներու Օր»

- Այդ օրը կը նշեն աշխարհով մէկ իբրեւ Կիներու միջազգային օր՝ շնորհատրելով մայրերը, քոյրերը եւ ուսուցիչները:

5 Մարտին Ծաղիկները Կը Բացուին

- Զմեռէն ետք, առաջին ծաղիկները կը բացուին Մարտին, ինչպէս՝ մանուշակներն ու նարնջագոյն կակաչները:

6 Մարտ 21-ը՝ «Ներուզ»

- Այդ օրը իրանցիները կը տօնեն Ներուզը՝ գարնան գալուստը, որ նաեւ իրենց նոր տարին է:

7 Հին Ժողովուրդները Մարտը Կը Համարէին տարուան առաջին ամիսը

- Հռոմէացիները հին օրերուն տարին կը սկսէին Մարտէն, ոչ թէ՛ Յունուարէն:

Ժուժկալուծիւն

Պահքի շրջանը կը սկսի Բարեկենդանի յաջորդ օրը եւ կ'աւարտի Զատիկուան օրը: Այս ժամանակամիջոցին մէջ, շատեր պահք կը պահեն բոլորովին զրկուելով մսեղէններէ կամ անասունի ծագում ունեցող ուտեստեղէններէ: Հետեւաբար, պահքը մեծ ժուժկալուծիւն կը պահանջէ, մանաւանդ, երբ այս տեսակի ուտեստեղէնները մեր նախասիրածներն են:

Ա

Ինչ Ըսել Է

Ժուժկալուծիւն

-Մինչ որկրամոլութիւնը եւ շատակերութիւնը ուտելիքի եւ խմիչքի անսահման ցանկութիւնն է, ժուժկալուծիւնը՝ առաքինութիւն է, որ պատշաճ կերպով մարմնական հաճոյքներէն եւ անոր ցանկութիւններէն հեռու կը պահէ, ան վերահսկողութեան միջոց է իբր զսպուածութիւն մարմնական պահանջներուն: Այս գերբնական առաքինութիւնը մեզի կարելիութիւն կու տայ մեր կամքի ուժը քննելու:

-Ժուժկալուծիւնը սննուդի եւ խմիչքի առողջ չափաւորութիւնն է, որ անձը կը մղէ ուտել եւ խմել չափաւոր կերպով:

Բ

Ժուժկալուծիւնը՝

Ըստ Աստուածաշունչին

Աստուածաշունչը ժուժկալուծիւնը կը սահմանէ ո՛չ միայն որպէս չափաւոր ուտել/խմել, այլ նաեւ՝ զսպել մեր զգացումները (անմիջապէս չբարկանալ, չցանկալ...), այսինքն՝ ինքնատիրապետում: Այսպէսով, Սուրբ Հոգիին պտուղը ժուժկալուծիւնն է, որ կը զարգացնէ ինքնակարգապահութիւնը, որովհետեւ մարմինի վիճակը կ'ազդէ մտքին վրայ, իսկ միտքի վիճակը կ'ազդէ Աստուծոյ հետ մարդու հոգեւոր յարաբերութիւններուն վրայ:

Իսկական ժուժկալուծիւնը ըստ Աստուծոյ խօսքին, սահմանուած է բացարձակապէս բոլոր վնասակար բաներէն հեռանալով՝ առողջարար աղբիւրներու մտիլ եւ խելամիտ ձեւով զանոնք օգտագործել:

Գ

Մի՛ Մոռնար

Հետեաբար, մի՛ մոռնար ամէն ինչին շատը վնաս է: Ուտի, փորձէ՛ չափաւոր տուրձ ուտել, կամ թէ՛ համակարգիչով խաղալ կամ պտըտիլ, կամ ալ՝ քնանալ... շարքը երկար է. դուն քու անձնական նախասիրութիւններդ թուէ՛ ու իւրաքանչիւրին համար ժամանակ կամ չափ սահմանէ:

Amusement

1

Trace the letters. Find and circle the words shown at the bottom of the page.

n	w	a	f	h	f
m	b	i	r	d	l
s	t	t	o	n	o
v	o	r	g	e	w
b	e	e	m	s	e
q	r	t	w	t	r

nest

bird

flower

frog

bee

Amusement **2**

Compare the two numbers in each row.
Trace more or less to complete each sentence correctly.

is

more
less

than

is

more
less

than

is

more
less

than

is

more
less

than

is

more
less

than

Amusement

3

Count the images. Write the number of images in the boxes above each image and write the total number in the last box.

+ =

 + =

+ =

 + =

+ =

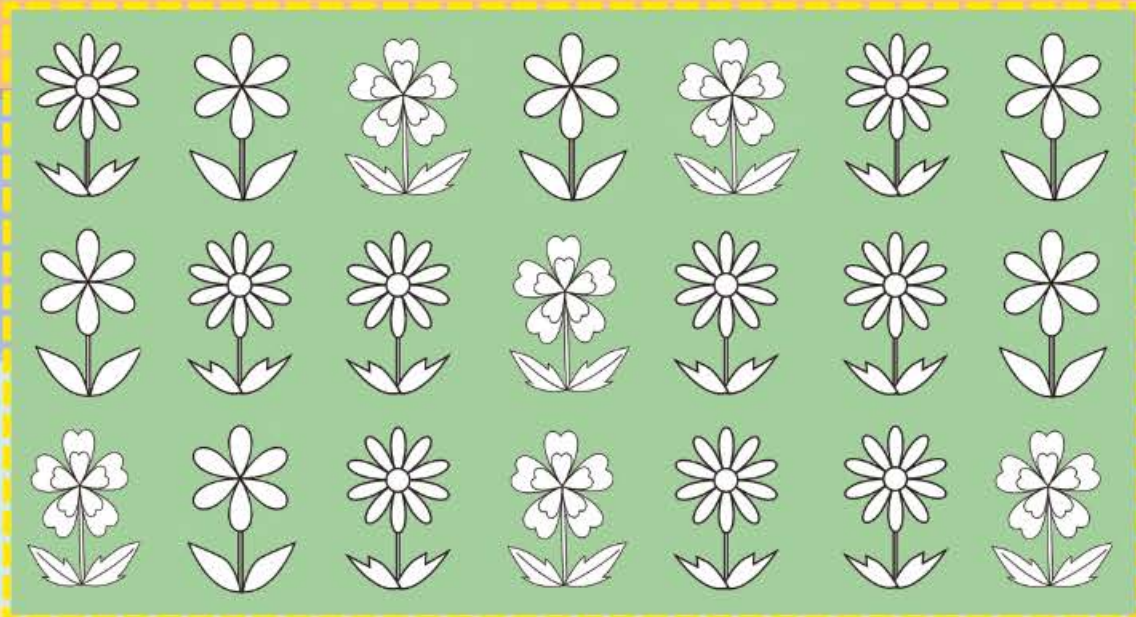
 + =

+ =

 + =

Amusement

4

= pink

= blue

= orange

Count how many there are of each type of flower and write the total number below.

=

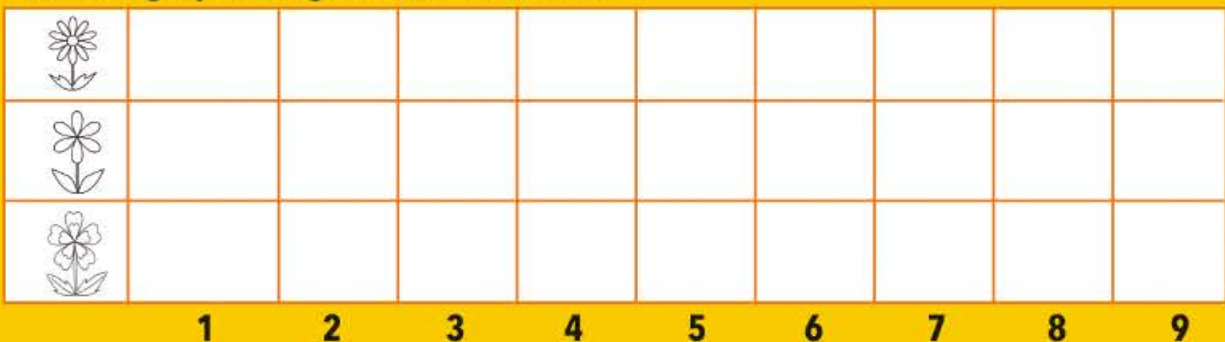

=

=

Color the graph using the results above.

Հրատն
ու
Տեսիլը

Սարին Պայրամ

<<Առանձիններու Օր>>

Պարզ է, որ Փետրուար ամիսը սիրահարներու տօնը նշող ամիս է. 14 Փետրուար՝ <<Սիրահարներու Օր>> է: Այդ օրը, զոյգեր իրարու անակնկալներ կը պատրաստեն, նուէրներ կը զնեն, կամ իրարու հետ ժամանակ կ'անցընեն՝ զեղեցիկ ճաշարաններու մէջ:

Տեսիլն ալ կ'ուզէ տօնել այդ յատուկ օրը, ճիշդ իր մայրիկին ու հայրիկին պէս: Բայց հարց մը ունի, ան սիրահար մը չունի, որովհետեւ ինքը տակաւին տասը տարեկան աղջիկ մըն է:

Քանի մը օր ետք, Տեսիլ իր փափաքը յայտնեց Հրատին: Բայց ան, լուծում մը չկրցաւ տալ Տեսիլին, քանի որ Հրատը այս նիւթին շուրջ բնաւ չէր խորհած: Ըստ իրեն, կարետոր հարց մը չէր ատիկա: Տեսիլ յուսախաբուլթեան մատնուեցաւ: Ամէն մարդ պիտի զուարճանար 14 Փետրուարին, իսկ ինքը՝ ի՞նչ պիտի ընէր:

Շատ երկար մտածելէ ետք, լուծում մը գտաւ: Այլեւ 14-ին յաջորդող օրը՝ այսինքն 15 Փետրուարը պիտի կոչուէր՝ <<Առանձիններու Օր>> եւ ո՛չ միայն սիրահարները, այլ նաեւ՝ ամուրիներն ալ իրենց յատուկ օրը պիտի ունենային: Տեսիլ նախ իր քրոջը՝ Երազին յայտնեց իր կարծիքը: Բայց Երազ անիմաստ գտնելով այս գաղափարը ծաղրեց քրոջը:

-Ուրկէ՛ ելաւ ատիկա,- հարցուց ան: Բնաւ այդպիսի օր մը չլսեցի, - ըսան ան:
Տեսիլ չկրցաւ համոզել Երագը», Գնաց Հրատին քով ու անոր ներկայացուց իր յղացած գաղափարը:

- Ինչպէ՛ս պիտի ծանուցանենք եւ ինչպէ՛ս պիտի համոզենք մեր շուրջինները,
- հարցուց Հրատ:

Ցերեկուան գրօսանքին երկու մտերիմ դասընկերներ դասարանին մէջ ժողով մը գումարեցին իրենց ընկերներուն հետ: Տղոց մեծ մասը համամիտ էր անոնց հետ: Իրենց ծրագիրը պատրաստ էր: Անոնք արտօնովթին խնդրեցին իրենց դաստիարակէն, որպէսզի 15 Փետրուարը՝ Առանձիններու Օրը ըլլալով նշուէր իրենց դասարանին մէջ:

Երբ այդ օրը հասաւ, տղաքը փայլուն թուղթերով ու զարդարանքով զարդարեցին դասարանը, համեղ ուտեստեղէններ, քաղցրեղէն ու խմելիքներ բերին իրենց տուներէն: Հաւաքոյթ մը կազմեցին երգերով ու խաղերով: Երբ խրախճանքը հասաւ իր աւարտին, քով-քովի նստելով լուսանկարներ նկարուեցան: Ամէն տարի, 15 Փետրուարին այս նկարներուն նայելով յիշեցին <<Առանձիններու Օր>>-ը:

LUYS KIDS

LUYS MEDIA